

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-05-227S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

ФІЗІОЛОГІЯ І ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ		PHYSIOLOGY AND PSYCHOLOGY OF LABOUR	
Шифр за ОП	ФП24.1	Code in Degree Programme	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Level of Education: Bachelor's (first)	
Галузь знань Соціальні і поведінкові науки	05	Field of Knowledge Social and behavioural sciences	
Спеціальність Економіка	051	Field of Study Economy	
Освітня програма: Управління персоналом і економіка праці		Degree Programme: HR management and labour economics	

PIBHE - 2024

Силабус навчальної дисципліни «Фізіологія і психологія праці» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Управління персоналом і економіка праці» спеціальності 051 Економіка. Рівне. НУВГП. 2024. 10 стор.

ОПП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/26640/>

Розробник силабусу: *Самолюк Н.М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол №13 від "03" червня 2024 року

Завідувач кафедри: *Міщук Галина Юріївна, доктор економічних наук, професор.*

Керівник (гарант) ОП: *Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол №14 від "10" червня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІЕМ: *Ковшун Наталія Едуардівна, доктор економічних наук, професор.*

Попередня версія силабусу (06-05-145S)

© Самолюк Н.М., 2024
© НУВГП, 2024

Програма навчальної дисципліни «ФІЗІОЛОГІЯ І ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Управління персоналом і економіка праці</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Рік навчання, семестр	<i>2, 4</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Лекції:	<i>22 год. / 6 год.</i>
Практичні заняття:	<i>20 год. / 6 год.</i>
Самостійна робота:	<i>78 год. / 108 год.</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна, заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	

<p style="text-align: center;">Лектор</p> 	<p><i>Самоліук Наталія Миколаївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва</i></p>
<p>Вікіситет</p>	<p>http://surl.li/jxtbs</p>
<p>ORCID</p>	<p>http://orcid.org/0000-0001-8693-8558</p>
<p>Канали комунікації</p>	<p>n.m.samoliuk@nuwm.edu.ua +380978889440</p>
<p style="text-align: center;">Асистент лектора</p> 	<p><i>Олійник Олена Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри трудових ресурсів та підприємництва.</i></p>
<p>Вікіситет</p>	<p>http://surl.li/kbpvy</p>
<p>ORCID</p>	<p>https://orcid.org/0000-0002-3941-2286</p>
<p>Канали комунікації</p>	<p>o.o.oliynuk@nuwm.edu.ua +380973322451</p>
Мета та завдання навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Фізіологія і психологія праці» є отримання студентами теоретичних знань щодо закономірностей функціонування людського організму і активізації психічних функцій в процесі праці, соціально-психологічних і мотиваційних механізмів ефективної праці, психофізіологічних особливостей різних видів праці та ін.</p> <p>Основними завдання вивчення дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретико-методологічних та соціально-економічних аспектів фізіології і психології праці; формування навичок і вмінь самостійно розробляти і обґрунтовувати заходи щодо режимів праці та відпочинку, раціоналізації трудових процесів, зниження монотонності праці.</p>	
Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle	
<p>https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4598</p>	
Передумови вивчення (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)	
<p>Передумовою вивчення даної дисципліни є вивчення навчальних дисциплін ЗП11 Основи психології, ФП2 Організація власного бізнесу, ФП3 Економіка праці, ЗП6 Екологія</p>	

Компетентності

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 ЗК14. Здатність вести діяльність із урахуванням та дотриманням принципів безпеки життя, урахуванням екологічних аспектів під час аналізу та вирішення практичних завдань.
 СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.
 СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.
 СК17. Здатність розробляти та використовувати інструменти і технології управління персоналом; організувати та реалізовувати основні процеси управління персоналом, в тому числі з використанням інформаційних технологій.
 СК19. Навики ефективно здійснювати ділові комунікації; розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності; застосовувати методи управління поведінкою та конфліктами.

Програмні результати навчання

ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
 ПРН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
 ПРН25. Здійснювати безпечну діяльність та враховувати екологічні аспекти під час аналізу та вирішення практичних завдань.
 ПРН29. Використовувати знання та уміння в галузі економіки і організації праці, регулювання трудових відносин для підвищення ефективності управління персоналом організації.
 ПРН30. Ефективно здійснювати ділові комунікації; розуміти та використовувати у професійній діяльності принципи психології; застосовувати методи управління поведінкою та конфліктами.

Структура та зміст освітнього компонента

*Лекції – 22 / 6 год., практичні – 20 / 6 год.,
самостійна робота – 78 / 108 год.*

<i>Розподіл кількості годин, ПРН</i>	<i>Опис освітнього компонента</i>
Тема 1. Предмет, методи і завдання дисципліни «Фізіологія і психологія праці»	
лекції – 2 / 0 год. прак. – 0 / 0 год. сам. робота – 6/9 год. ПРН – 12	Праця як основний вид діяльності людини та її фізіолого-психологічні особливості. Предмет, методологічні принципи й методи дослідження у фізіології та психології праці.
Тема 2. Нервова регуляція трудової діяльності	
лекції – 2 / 0 год. прак. – 2 / 0 год. сам. робота – 8/11 год. ПРН – 12	Загальні відомості про будову нервової системи людини. Нервові процеси та їх динаміка. Функції центральної нервової системи в процесі праці.
Тема 3. Фізіологія рухового апарату людини і раціоналізація трудових процесів	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 2 / 1 год. сам. робота – 8/11 год. ПРН – 12, 18, 25, 29	Загальні відомості про будову рухового апарату людини та його функції. М'язова сила і витривалість. М'язова діяльність і робоча поза працівника. Фізіологічні принципи раціоналізації трудових процесів.

Тема 4. Фізіологічні реакції організму людини в процесі праці	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 2 / 1 год. сам. робота – 8/11 год. ПРН – 12, 18, 25, 29	Поняття про адаптацію та фізіологічні резерви організму людини. Біохімічні процеси та енергетика трудової діяльності. Закономірності функціонування дихальної системи людини у процесі праці. Реакції серцево-судинної системи працівника на трудові навантаження. Терморегуляція організму людини в процесі праці.
Тема 5. Психічні процеси в трудовій діяльності	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 2 / 1 год. сам. робота – 8/11 год. ПРН – 12, 25, 29	Психіка людини та її функції в процесі праці. Форми психічної діяльності людини. Відчуття і сприймання в процесі праці. Мислення в процесі праці. Пам'ять у процесі праці. Увага і воля в процесі праці.
Тема 6. Психічні стани в процесі праці	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 2 / 1 год. сам. робота – 8/11 год. ПРН – 12, 29, 30	Форми переживання почуттів. Функції емоції у процесі праці. Суть стресу та його вплив на поведінку працівника та ефективність діяльності.
Тема 7. Психічні властивості особистості в трудовій діяльності	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 2 / 1 год. сам. робота – 8/11 год. ПРН – 12, 29, 30	Особистість та її структура. Темперамент і характер. Здібності. Мотиви.
Тема 8. Працездатність та виробнича втома, закономірності їх динаміки	
лекції – 4 / 1 год. прак. – 4 / 1 год. сам. робота – 8/11 год. ПРН – 12, 18, 25, 29, 30	Суть і фактори працездатності людини. Суть, причини і механізм розвитку втоми. Динаміка працездатності і характеристика її фаз. Стадії втоми. Показники і методика оцінки працездатності та виробничої втоми. Заходи щодо підвищення працездатності та запобігання перевтомі працівників на виробництві.
Тема 9. Важкість праці і методика її оцінювання	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 2 / 1 год. сам. робота – 8/11 год. ПРН – 12, 18, 25, 29	Суть і фактори важкості праці. Інтегральний критерій важкості праці. Методика інтегральної бальної оцінки важкості праці.
Тема 10. Фізіологічні основи проектування раціональних режимів праці і відпочинку	
лекції – 2 / 1 год. прак. – 2 / 1 год. сам. робота – 8/11 год. ПРН – 12, 18, 25, 29, 30	Суть, критерії та фізіологічні закономірності проектування режимів праці і відпочинку. Методи встановлення регламентованих перерв на відпочинок. Шляхи раціоналізації та оцінка ефективності режимів праці і відпочинку. Нестандартні режими праці і відпочинку.
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)	
Здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, здатність до навчання, комунікаційні якості, навички письмового спілкування, налагоджувати контакти, уміння слухати і запитувати, формування власної думки та прийняття рішення, здатність до абстрактного та логічного мислення, аналізу та синтезу	

Форми та методи навчання

Форми навчання: традиційні лекції (в т.ч. лекції у формі діалогу) та практичні заняття.

Методи навчання: аналітичний, дослідницький, творчий, проблемно-пошуковий, дискусія, ситуативні завдання, мозковий штурм.

Технології навчання і викладання: рольові ігри, аналіз конкретних ситуацій, обговорення, презентації, міні-лекції, ситуаційні дослідження, навчання на основі досвіду та інші.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Мультимедіа-, проекційна апаратура (проектори, екрани, смартдошки тощо), комп'ютери, інтернет мережі.

В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.

Порядок та критерії оцінювання

Система оцінювання знань студентів проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НУВГП - <https://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного контролю знань за ЄКТС.

Розподіл обов'язкових балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (залік)		Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						МК1	МК2	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	6	6	6	10	6	6	15	25	100

Студенти мають можливість отримати додаткові бали (бонуси) за участь у конкурсах студентських наукових робіт, наукових конференціях, студентських олімпіадах, а також за інші види науково-дослідної роботи – 5 балів.

Усі модульні контролю проходять у формі тестування на навчальній платформі Moodle.

Перший модульний контроль містить 20 запитань різного рівня складності: перший рівень – 14 запитань по 0,5 бала, другий рівень – 5 запитань по 1 балу, третій рівень – 1 запитання на 3 бали. Усього – 15 балів.

Другий модульний контроль містить 33 запитання різного рівня складності: перший рівень – 22 запитань по 0,5 бала, другий рівень – 10 запитань по 1 балу, третій рівень – 1 запитання на 4 балів. Усього – 25 балів.

Для забезпечення права на об'єктивне оцінювання студентам надається право подавати в письмовій формі апеляційну скаргу про незгоду з отриманими балами.

Проведення поточних і семестрових контролів відбувається відповідно до порядку наведеного у Положенні про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти - <http://surl.li/iujwl>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

1. Самолюк Н.М. Фізіологія і психологія праці : навч. посібник. Рівне : НУВГП, 2013. 330 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2806/>
2. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. 400 с.
3. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: підручник. К. : КНЕУ, 2003. 367 с.
4. Малхазов О.Р. Психологія праці : навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 208 с.
5. Психологія праці у звичайних та екстремальних умовах: навч. посібник / М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронов та інші. К. : КНТЕУ, 2015. 652 с.

Допоміжна література

6. Керб Л.П. Основи охорони праці : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2003. 215 с.
7. Практикум з психології : психодіагностичні методики для самопізнання / упорядник Періг І.М. Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. 116 с.
8. Психологія професійної діяльності та психологічна діагностика організацій: курс лекцій / укладач О.С. Юрков. Мукачево: МДУ, 2017. 116 с.
9. Абракітов В.Е. Конспект лекцій з дисципліни «Ергономіка робочих місць». ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 78 с.
10. Голінько В.І. Моніторинг умов праці : підручник. НГУ, 2014. 230 с.
11. Гігієна праці: Підручник / Ю.І. Кундієв, О.П. Яворовський, А.М. Шевченко та ін.; за ред. акад. НАН України, НАМН України, проф. Ю.І. Кундієва, чл-кор. НАМН України проф. О.П. Яворовського. К.: ВСВ «Медицина», 2011. 904 с.
12. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, В.І. Зенкіна та ін.; за заг. ред. О.П. Яворовського. К.: ВСВ «Медицина», 2015. 288 с.

Поєднання навчання та досліджень

Здобувач освіти, за бажанням, може поєднати навчання і виконання науково-прикладних досліджень з навчальної дисципліни або професійним спрямування випускової кафедри.

Результати досліджень оприлюднюються на конференціях, круглих столах, конкурсах наукових робіт, як правило, у вигляді публікацій, наприклад у «Студентському віснику НУВГП».

Передбачено додаткові бали за виконання завдань і участь у наукових заходах.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, здатність до навчання, комунікаційні якості, навички письмового спілкування, налагоджувати контакти, вміння слухати і запитувати, формування власної думки та прийняття рішення, здатність до абстрактного та логічного мислення, аналізу та синтезу.

Дедлайни та перескладання

Завдання навчальної дисципліни повинні бути виконані впродовж навчального семестру у якому викладається дисципліна, до початку сесії.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <https://ep3.nuwm.edu.ua/25072/> Згідно цього документу також реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі

Інформація щодо перездачі модулів розміщена в розділі Оголошення на навчальній платформі НУВГП - <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до Положення про неформальній та інформальну освіту в НУВГП - <http://surl.li/jznmq>

Організація неформальної освіти в НУВГП покладено на Центр неформальної освіти - <https://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdzili/centr-neformalnoji-osviti>

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно опановувати (поглиблювати) знання в розрізі навчальної дисципліни (окремих її тем) і наступним їх зарахуванням, використовуючи загальноновизнані освітні платформи (наприклад Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn).

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

Спеціалісти сектору практичної психології та соціальної роботи НУВГП; практикуючі психологи.

Правила академічної доброчесності

Пропагування принципів академічної доброчесності в НУВГП передбачається відповідними документами, зокрема Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату в НУВГП - <https://ep3.nuwm.edu.ua/10325/> та Кодексом честі студентів - <https://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>

Студенти повинні дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності, сумлінно та самостійно (крім випадків, що санкціоновано передбачають групову роботу) виконувати навчальні та дослідницькі завдання, посилатися на джерела, з яких береться інформація.

Якщо у виконаному практичному завданні виявлено запозичення з інших джерел без належного посилання, оцінювання такого завдання знижується у відповідності до виявлених порушень.

У випадку виявлення списування під час проведення поточного та підсумкового контролю, результати оцінювання такого студента скасовуються.

Неприйнятним є порушення норм моралі, зокрема негідне поведіння у громадських місцях, на території університету, вживання ненормативної лексики; завдання шкоди матеріально-технічній базі університету.

Вимоги до відвідування

Відвідування практичних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковими. У разі відсутності на занятті через хворобу або мобільність студент зобов'язаний самостійно виконати завдання відповідно до методичних вказівок, розміщених на навчальній платформі Moodle.

Допускається у порядку, встановленому НУВГП, вільне відвідування студентами навчальних занять відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання - <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Консультації з навчальної дисципліни відбувається згідно графіку консультацій як в класичній формі, так і в онлайн форматі (наприклад через GoogleMeet).

Весь матеріал навчальної дисципліни (презентації, відео, методичні вказівки, конспект лекцій та ін.) розміщено на сторінці курсу для їх ознайомлення і доступні у будь-який час.

Мобільні телефони та ноутбуки можуть вільно використовуватись студентами на заняттях для виконання практичних та ситуаційних завдань, роботи із статистичними даними

Лектор Самолюк Н.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва

Автор
Доцент

Наталія САМОЛЮК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №751
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00